

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра української філології та суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар

М.Б. Боднар

« 29 » *серпня* 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКУМ ІЗ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

з галузі 01 Освіта
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Кременець – 2016

Невідомська Л.М. Робоча програма навчальної дисципліни “Практикум із сучасної української літературної мови: [для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта, / Л. М. Невідомська. – Кременець, 2016. – 17 с.

Розробник: Невідомська Л.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін (протокол № 1 від “29” серпня 2016 року).

Завідувач. кафедри

проф. О. В. Василюшин

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів: 3	Галузь 01 Освіта Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Денна форма навчання
Модулів: 2 (I. Аудиторна робота; II. Індивідуальна та самостійна робота)		Нормативна
		Курс: 1-й
		Семестр: 2-й
		Лекції: 6 год.
Змістових модулів: 4		Практичні: 30 год.
	Самостійна робота: 54 год.	
Загальна кількість годин: 90	Освітньо-професійна програма: бакалавр	Вид контролю: диференційований залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета полягає в тому, щоб забезпечити поглиблене засвоєння практичного курсу сучасної української мови, необхідне для активної виробничо-професійної та суспільної діяльності майбутніх фахівців, зокрема вчителів.

Завдання:

- 1) опрацюючи складні випадки слововживання та використання граматичних форм, розширити знання студентів про норми сучасної української літературної мови;
- 2) удосконалити мовні уміння й навички першокурсників.

Вивчення курсу «Практикум із сучасної української літературної мови» спрямований на формування у студентів наступних компетентностей.

Загальні компетентності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності.

Здатність до розвитку в дітей раннього та дошкільного віку мовлення як засобу спілкування та взаємодії з однолітками та дорослими, навчання дітей української мови.

Здатність впроваджувати у професійній діяльності сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології.

Здатність здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

Вміння будувати взаємини з дітьми на основі принципів гуманізму, демократизму, педагогічного оптимізму; налагоджувати спільну роботу дошкільного навчального закладу та школи, батьків, громадськості.

Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

Програмні результати навчання.

Продемонструвати сучасні уявлення про зміст навчальної компетенції та її гностичного, виховного, розвивального, планувального, організаційного, контролюючого та діагностичного компонентів.

Продемонструвати базові уявлення з дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця.

Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

Здійснювати критичний аналіз теоретичної та методичної літератури в галузі дошкільної освіти.

Ефективно використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети.

Демонструвати навички публічної етичної поведінки.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: лексичні, фразеологічні, фонетичні, словотвірні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови;

- вміти:** 1) ефективно використовувати різні мовні засоби в усному мовленні та писемних текстах;
2) виправляти допущені у них орфоепічні, орфографічні та пунктуаційні помилки;
3) підвищувати рівень власної мовної культури.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Українська мова та її суспільна роль. Основи сучасної української лексикології, фразеології та лексикографії. Лексичні норми.

Тема 1. Українська мова та її суспільна роль. Знакова природа мови, особливості її структури, основні функції. Походження й розвиток української мови, її місце серед інших мов світу. Виникнення сучасної української літературної мови. Мовна ситуація, мовне законодавство в сучасній Україні. Поняття мовної норми; види мовних норм.. Основні причини порушення норм сучасної української літературної мови. Принципи сучасної української орфографії та пунктуації.

Тема 2. Слово та його значення. Лексичний склад сучасної української літературної мови. Мовознавчі науки про слово (лексикологія, семасіологія, етимологія, ономастика, термінологія тощо). Поняття лексичного значення. Однозначні та багатозначні слова. Пряме й переносне значення слова. Групи слів за значенням (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми) та особливості їх уживання. Загальноживана й спеціальна лексика (професоналізми та терміни). Діалектизми. Власне українські й запозичені слова. Неологізми, Історизми, архаїзми, неологізми.

Тема 3. Сучасна українська фразеологія. Основні джерела формування різних фразеологічних утворень. Класифікація цих мовних одиниць та особливості їхнього функціонування. Поняття про фразеологічні зрощення (ідіоми), єдності, сполучення й вислови.

Тема 4. Словники та їх основні типи. Лексикографія як теорія і практика створення словників. Лексикографічні праці – важливий чинник забезпечення культури мовного спілкування. Здобутки української лексикографії. Відмінність між енциклопедичними й лінгвістичними словниками. Особливості будови різних типів українських лінгвістичних словників.

Змістовий модуль 2. Фонетика. Графіка. Орфоепічні й орфографічні норми.

Тема 1. Звукова система сучасної української літературної мови. Загальна характеристика голосних звуків, правила їхньої вимови. Особливості творення голосних, правила їхньої вимови. Найпоширеніші чергування цих звуків: а) позиційні чергування [e]//[e^н], [и]//[и^н], [o]//[o^н]; б) історичні чергування [o], [e] з [i]; [e] з [o] після шиплячих та [й], а також голосних у дієслівних коренях. Чергування [y] – [в], [i] – [й] як засіб милозвучності мови.

Тема 2. Характеристика приголосних звуків сучасної української літературної мови, правила їхньої вимови. Особливості творення приголосних, їхня класифікація. Вимова і правопис дзвінких і глухих приголосних у різних позиціях. Найпоширеніші чергування приголосних звуків у словах належних до різних частин мови, зокрема в дієслівних формах, як-от: [g] – [ж] – [з'], [к] – [ч] – [ц'], [x] – [ш] – [c'], [m] – [ч] [d] – [дж], [б] – [бл], [ст] – [шч] та ін.

Тема 3. Сучасний український алфавіт. Звуки і букви сучасної української літературної мови. Уживання великої літери. Алфавіт як система літер, розташованих у певному порядку. Співвідношення між звуками і буквами в сучасній українській літературній мові. Написання великої літери у власних назвах. Інші випадки застосування великої літери.

Тема 4. Апостроф і м'який знак у словах українського походження. Правила вживання апострофа. Правила вживання м'якого знака.

Тема 5. Подвоєння літер на письмі та спрощення в групах приголосних у словах українського походження. Подвоєння букв для позначення: а) подовження та б) збігу приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних звуків у цих лексемах.

Тема 6. Правопис слів іншомовного походження. Особливості вживання: а) м'якого знака та б) апострофа в іншомовних словах. Подвоєння літер та спрощення приголосних звуків у таких лексемах. Правопис голосних в іншомовних словах.

Тема 7. Наголос. Склад. Правила переносу слів у сучасній українській літературній мові. Особливості наголошування слів у сучасній українській літературній мові. Типи складів. Основні правила складоподілу слів. Орфографічні та технічні правила переносу слів. Графічні скорочення.

Змістовий модуль 3. Будова слова (морфеміка). Словотвір. Морфологія. Відповідні орфографічні норми сучасної української літературної мови.

Тема 1. Основні поняття морфеміки. Правопис префіксів і суфіксів. Значущі частини слова (корінь, префікс, суфікс, постфікс, закінчення тощо). Написання префіксів з- (с-, зі-, із-), роз-, без-, пре-, при-, прі- та ін. Правопис суфіксів, зокрема іменникових, прикметникових, як-от: *-ив(о), -е(во), -ов(ий), -ев(ий), -єв(ий), -енн(ий)* та ін.

Тема 2. Основні способи творення слів у сучасній українській літературній мові. Афіксальні способи словотвору. Особливості т. зв. безафіксного творення (нульової суфіксації) іменників. Осново- та словоскладання. Лексико-семантичний і морфолого-синтаксичний способи.

Тема 3. Зміни приголосних при формотворенні й словотворенні. Зміни та правопис кореневих приголосних при творенні прикметників за допомогою суфікса *-ськ(ий)* та іменників із суфіксом *-ств(о)*. Зміни й правопис приголосних при творенні іменників за допомогою суфікса *-ин(а)* від прикметників на *-ськ(ий)*. Зміни приголосних при творенні похідних іменників і прикметників від іменників, твірною основою яких завершується на *-сок, -ск*, наприклад: *пісок* → *піщина*, *пісок* → *піщаний*. Зміни приголосних *к, ц* перед суфіксальним *н* (*пшеничний, але рушник*). Правопис приголосних при творенні вищого ступеня прикметників і прислівників.

Тема 4. Іменник, його відмінювання та правопис. Написання складних, складноскорочених іменників. Самостійні й службові частини мови. Визначення іменника. Поділ іменників на відміни та групи. Іменники, що перебувають поза основними чотирма відмінами. Особливості правопису відмінкових закінчень іменників. Написання складних і складноскорочених іменників.

Тема 5. Прикметник, його відмінювання та правопис. Написання складних прикметників. Визначення прикметника. Розряди прикметників за значенням. Особливості прикметникового відмінювання. Творення і правопис форм вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників. Творення і правопис присвійних прикметників. Правила написання складних прикметників.

Тема 6. Відмінювання й правопис числівників. Визначення числівника. Розряди числівників за значенням і за будовою. Особливості відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис складних числівників і відчислівникових складних слів. Зв'язок числівників з іменниками.

Тема 7. Відмінювання й правопис займенників. Визначення займенника. Розряди займенників за значенням та особливості їхнього відмінювання. Правопис відмінкових форм та складних і складених займенників.

Тема 8. Дієслово, його форми та правопис. Визначення дієслова та загальна характеристика дієслівних форм. Поділ дієслів на дієвідміни. Правопис особових закінчень дієслів I і II дієвідмін. Особливості дієвідмінювання форм *дати, їсти*,

відповіді. Написання форм наказового та умовного способів. Активні дієприкметники, їхнє творення й особливості вживання. Творення та правопис пасивних дієприкметників. Дієприслівники, їхнє творення й правопис.

Тема 9. Прислівник. Написання прислівників і прислівникових сполучень.

Визначення прислівника, його розряди (за значенням). Походження прислівників. Правопис складних і складених прислівників.

Тема 10. Загальна характеристика прийменників і сполучників, їх правопис.

Визначення прийменника, написання складних і складених прийменників. Сполучник, його розряди. Правопис різних за будовою сполучників.

Тема 11. Частка, вигук та їх правопис. Загальна характеристика часток, їх класифікація та правопис. Написання часток *не, ні* зі словами, що належать до різних частин мови.

Специфічні частиномовні риси вигука. Правопис вигуків і звуконаслідувальних слів.

Змістовий модуль 4. Синтаксис та пунктуаційні норми сучасної української літературної мови.

Тема 1. Просте речення. Розділові знаки в простому неускладненому реченні.

Речення як мовна одиниця. Просте й складне речення. Головні та другорядні члени речень. Типи простих речень. Тире в простому неускладненому реченні. Прикладка. Правила написання непоширених прикладок.

Тема 2. Розділові знаки в синтаксичних структурах із однорідними членами речення.

Однорідні члени речення. Розділові знаки у реченнях із однорідними членами. Однорідні та неоднорідні означення. Розділові знаки у структурах із узагальнювальними словами при однорідних членах речення.

Тема 3. Відокремлення членів речення. Розділові знаки у синтаксичних структурах із відокремленими членами речення.

Розділові знаки в реченнях за наявності в них відокремлених додатків. Розділові знаки в реченнях за наявності у них відокремлених обставин. Відокремлені та невідокремлені означення, розділові знаки в реченнях із відокремленими означеннями. Розділові знаки в реченнях із відокремленими прикладками. Розділові знаки в синтаксичних структурах з відокремленими уточнювальними членами речення.

Тема 4. Звертання. Вставні і вставлені конструкції. Розділові знаки у реченнях із звертаннями та вставними й вставленими конструкціями.

Розділові знаки в реченнях із поширеними та непоширеними звертаннями. Розділові знаки в реченнях із вставними словами, словосполученнями. Розділові знаки в синтаксичних структурах із вставленими словосполученнями й реченнями.

Тема 5. Розділові знаки в складносурядних реченнях. Поняття про складносурядне речення. Пунктуація, властива складносурядним синтаксичним структурам.

Тема 6. Складнопідрядні речення та розділові знаки в таких синтаксичних структурах.

Поняття про складнопідрядне речення. Визначення його різних типів. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.

Тема 7. Розділові знаки в складних безсполучникових реченнях. Поняття про складне безсполучникове речення. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.

Тема 8. Багатокомпонентні складнопідрядні речення. Складна синтаксична конструкція (ССК), складне синтаксичне ціле (ССЦ) та період. Розділові знаки в цих структурах.

Однорідна, неоднорідна супідрядність та послідовна підрядність у багатокомпонентних складнопідрядних реченнях. Поняття про складну синтаксичну конструкцію. Розділові знаки у ССК. Складне синтаксичне ціле й розділові знаки у цій структурі.

Тема 9. Пунктуація, характерна для передавання на письмі прямої мови, діалогів, полілогів, а також при цитуванні.

Пряма й непряма мова. Діалоги й полілоги. Розділові знаки при прямій мові, діалогах і полілогах. Пунктуаційне оформлення цитат.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	денна форма		
	усього	у тому числі	
п		с. та інд. робота	
1	2	3	
Модуль 1			
<i>Змістовий модуль 1. Українська мова та її суспільна роль. Основи сучасної української лексикології, фразеології та лексикографії. Лексичні норми</i>			
Тема 1. Українська мова та її суспільна роль	3	2	1
Тема 2. Слово та його значення. Лексичний склад сучасної української літературної мови	2	0	2
Тема 3. Сучасна українська фразеологія	2	0	2
Тема 4. Словники та їх основні типи.	2	0	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	9	2	7
<i>Змістовий модуль 2. Фонетика. Графіка. Орфоепічні й орфографічні норми</i>			
Тема 1. Звукова система сучасної української літературної мови. Загальна характеристика голосних звуків, правила їхньої вимови	2	1	1
Тема 2. Характеристика приголосних звуків сучасної української літературної мови, правила їхньої вимови	2	1	1
Тема 3. Сучасний український алфавіт. Звуки і букви сучасної української літературної мови. Уживання великої літери	2	1	1
Тема 4. Апостроф і м'який знак у словах українського походження	2	1	1
Тема 5. Подвоєння літер на письмі та спрощення в групах приголосних у словах українського походження	3	2	1
Тема 6. Правопис слів іншомовного походження	3	2	1
Тема 7. Наголос. Склад. Правила переносу слів у сучасній українській літературній мові	1	0	1
<i>Модульний контроль за матеріалом ЗМ 1, 2</i>	2	0	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	17	8	9
<i>Змістовий модуль 3. Будова слова (морфеміка). Словотвір. Морфологія. Відповідні орфографічні норми сучасної української літературної мови</i>			
Тема 1. Основні поняття морфеміки. Правопис префіксів і суфіксів	1,5	0,5	1
Тема 2. Основні способи творення слів у сучасній українській літературній мові	2,5	0,5	2
Тема 3. Зміни приголосних при формотворенні й словотворенні	2	1	1
Тема 4. Іменник, його відмінювання та правопис. Написання складних, складноскорочених іменників	3	2	1
Тема 5. Прикметник, його відмінювання та правопис. Написання складних прикметників	3	2	1
Тема 6. Відмінювання й правопис числівників	4	2	2
Тема 7. Відмінювання й правопис займенників	3	2	1
Тема 8. Дієслово, його форми та правопис	3	2	1

Тема 9. Прислівник. Написання прислівників і прислівникових сполучень	3	2	1
Тема 10. Загальна характеристика прийменників і сполучників, їх правопис	2	1	1
Тема 11. Частка, вигук та їх правопис.	3	1	2
<i>Модульний контроль за матеріалом ЗМ 3</i>	2	0	2
Разом за змістовим модулем 3	32	16	16
<i>Змістовий модуль 4. Синтаксис та пунктуаційні норми сучасної української літературної мови</i>			
Тема 1. Просте речення. Розділові знаки в простому неускладненому реченні	2	1	1
Тема 2. Розділові знаки в синтаксичних структурах із однорідними членами речення	2	1	1
Тема 3. Відокремлення членів речення. Розділові знаки у синтаксичних структурах із відокремленими членами речення	3	1	2
Тема 4. Звертання. Вставні і вставлені конструкції. Розділові знаки у реченнях із звертаннями та вставними й вставленими конструкціями	3	1	2
Тема 5. Розділові знаки в складносурядних реченнях	4	2	2
Тема 6. Складнопідрядні речення та розділові знаки в таких синтаксичних структурах	4	0	4
Тема 7. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні	4	2	2
Тема 8. Багатокомпонетні складнопідрядні речення. Складна синтаксична конструкція (ССК), складне синтаксичне ціле (ССЦ). Розділові знаки в цих структурах	4	0	4
Тема 9. Пунктуація, характерна для передавання на письмі прямої мови, діалогів, полілогів, а також при цитуванні.	4	0	2
<i>Модульний контроль за матеріалом ЗМ 4</i>	2	0	2
Разом за змістовим модулем 4	30	8	22
<i>Підсумковий тест й завершальне оцінювання результатів опрацювання тем, запропонованих для самостійного вивчення</i>	0	2	0
<i>Модуль 2</i>			
Самостійна та індивідуальна робота			54
Усього годин	90	6	30

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Українська мова та її суспільна роль (2 год.).

Звукова система сучасної української мови. Вимова голосних і приголосних звуків, їх чергування (2 год.).

Сучасний український алфавіт. Звуки і букви сучасної української літературної мови. Уживання великої літери . Апостроф і м'який знак у словах українського походження (2 год.).

Подвоєння літер на письмі та спрощення в групах приголосних у словах українського

походження (2 год.).

Правопис слів іншомовного походження (2 год.).

Основні поняття морфеміки. Правопис префіксів і суфіксів Основні способи творення слів у сучасній українській літературній мові Способи творення слів у сучасній українській мові. Зміни приголосних при формотворенні й словотворенні (2 год.).

Індивідуальне заняття №1. Захист самостійної роботи та модульний контроль за матеріалом ЗМ 1, 2.

Іменник, його відмінювання та правопис. Написання складних, складноскорочених іменників (2 год.).

Прикметник, його відмінювання та правопис. Написання складних прикметників (2 год.).

Відмінювання й правопис числівників (2 год.).

Відмінювання й правопис займенників (2 год.).

Дієслово, його форми та правопис (2 год.).

Прислівник. Написання прислівників і прислівникових сполучень (2 год.).

Загальна характеристика прийменників і сполучників, їх правопис Частка, вигук та їх правопис (2 год.).

Індивідуальне заняття №2. Захист самостійної роботи та модульний контроль за матеріалом ЗМ 3.

Просте речення. Розділові знаки в простому неускладненому реченні та ускладненому однорідними членами речення.

Розділові знаки у структурах із відокремленими членами речення, звертаннями та вставними і вставленими конструкціями (2 год.).

Розділові знаки в складносурядних реченнях (2 год.).

Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні (2 год.).

Індивідуальне заняття №3. Захист самостійної роботи та модульний контроль за матеріалом ЗМ 4.

Індивідуальне заняття №5 Підсумковий тест й завершальне оцінювання результатів опрацювання тем, запропонованих для самостійного вивчення.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Ця робота охоплює: 1) за потреби ознайомлення з додатковою навчальною літературою з використанням і відповідних інформаційних мереж; 2) опрацювання матеріалу пропущених занять, зокрема практичних; 3) опанування студентами тем, винесених на самостійне вивчення та виконання запропонованих нижче практичних завдань Результати такої роботи викладач регулярно перевірятиме під час додаткових індивідуальних і

групових занять, а подекуди і на практичних. Тому вказані завдання студенти повинні виконувати в окремій частині зошита для практичних занять із зазначенням відповідної теми. Завершальне оцінювання самостійної роботи в балах буде проводитися на окремому занятті. Отримати максимальну кількість балів за цей вид роботи студенти зможуть за умови, якщо виконають усі практичні завдання, будуть готові до їх можливого коментування, виправлення допущених помилок, а також успішно відповідатимуть на певні питання, що стосуються самостійно опрацьованих тем.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ЗМ 1. Тема: Слово та його значення. Лексичний склад сучасної української мови

Питання

1. Мовознавчі науки про слово (лексикологія, семасіологія, етимологія, ономастика, термінологія).
2. Поняття лексичного значення. Пряме й переносне значення слова. Однозначні та багатозначні слова.
3. Синоніми, їх класифікація. Різновиди омонімів. Пароніми.
4. Власне українські й запозичені слова.
5. Загальноживана й спеціальна лексика (професоналізми та терміни). Історизми, архаїзми, неологізми.

Завдання для виконання

1. Подані слова поділити на дві групи: 1) однозначні й 2) багатозначні. Зробити висновок, яких слів більше і які слова переважають серед однозначних: *гострий, година, заєць, лист, стіл, хек, цезій, цунамі, чапля, стіна, ціаноз (синюшність), чисельник, шлюпка, земля, шахтар, щавель, квочка, змія, хвоц, горобець, бігти, волейбольний, атестувати, клеїти, шлях, голова.*
4. Користуючись словником іншомовних слів, пояснити походження поданих слів: *акваріум, глобус, нотаріус, сюїта, мазурка, хлопець, рудник, юстиція, конгрес, кафедра, теократія, Біблія, Євангеліє, ехидна, крейда, порт'єра, філософія.*
2. Виявити непрямі значення слів, ужитих у наведеному уривку. З'ясувати, як відбувається переосмислення лексичної семантики, а також типи переносних значень слів: 1. *У куцах, заплетених осокою, шарудів вітер, попискували миші; а в березі терлись одна об одну вільхи, сповнюючи луг тривожним стогоном (Тют.).* 2. *Вечір приліг на зелені отави, руки в траві розметав. Згасли на заході різні заграви, місяць на сході устав (Лук.).* 3. *Оксамитова хустка озимих оперізувала село (Дрозд).* 4. *Павлина Анфисівна плакала — ішов тридцять п'ятий листопад (Хвил.).* 5. *В лісі було тихо, між дерев ходив місяць і крапав срібне масло в гущавину (Хвил.).* 6. *Друкарський цех хрумкотів яблуками Дрозд).* 7. *Дніпр дрімає. Журно сплять люди прибережні. Тихо. Хвилі не шумлять. Сплять лани безмежні (Чупр.).* 8. *Кругом, немов овець отари, товпляться сіро-бурі хмари на срібних пустирях небес (Лепк.).* 9. *Коли чую: гукає хтось позаду. Озирнувся – аж воно Маркіян. При формі й при Георгії і рука на перев'язі (Тют.).*
3. Поділити подані слова на архаїзми та історизми. Дібрати до архаїзмів сучасні слова: *бранець, гусар, воутріє, городовий, вельми, перст, гряде, піїт, брань, зигзиця, сотник, тать, соцький, динарій, сардак, сап'янці, ректи, орда, фунт, узріти, аще, віче.*
4. Із поданих речень виписати неологізми. З'ясувати особливості їх словотворення: 1. *На вечірньому прюзі / По теплому й світлому дні, / На вечірньому прюзі Т ополі стоять бронзолиці, / На вечірньому прюзі Останній акорд одвогнів І розвіявся тихо В тягучому морі Пшениці (Лук.).* 2. *Зорі небо ожемчужать, зорі думоньки закружать в недосяжній висоті (Чупр.).* 3. *Така пізньоосіння незатишність, аж на душі зимно (Дрозд).* 4. *Під вітром хилиться верба, дзвенить ясна 'безмеж (Лук.).* 5. *Тоді було передосінньо. На вигоні вистукував перепел, а серця не чути було (Хвил.).* 6. *Настане день, настане час – і розіллється знов медами ... земля, що окрилив Тарас громовозвукими словами (Рил).* 7.

Біжать маленький хлопчик-босоніжко (Драч). 8. Та ще й при місяцю, ще й при горішечку пустили в кароньки лукавцю кришечку (Драч). 9. Поїзд наближався до Вапнярки, кати на пероні з'явився цей еlegant у чорних окулярах... (Чорн.). 10. Припустила завірюха – оілозим-ниця, білуха (В. Коч.).

5. Подати характеристику діалектизмів та слів, що містять додаткове до основного емоційне забарвлення: *І. Куди гониш, бісноватий?! – / Світ вже смерком почорнів, / Сумненько пугач запів, Ні там людей, ні там хати! / Блуд ту свище, туман грає, / В густі ліси заведе!.. / Козак на се не зважає, / Гомонить си та й жене. Станув, к землі припадає Послухати, де дуднить, / Знов на верх ся еихошіяє, / Бистрим соколом летить. / І щез стрілою в густій мряці, / Дудонь замсвчає. / Може, ліг вже де в байраці, Та й вовк доїдає (М. Шашкевич).*

II. У якогось вельможного пана Кури збунтувались, Розкудкудахтались, розлютувались, / Дарма що Кури, а такий гармидер підняли, / Що трохи курника упень не рознесли. / На ту добу де не взявсь Собака, / Сміленько підбігла до дверей І так загавкала на Курей: / – Тю, дурні!.. Чи ви казались? / Чого це ви так розвісились? / Невдячні!.. Чи ще мало пан печеться Об любеньких своїх Курах? / Він, як риба об лід, б'ється, Щоб ви тихенько куняли по кутках. / Чого вам треба, оглашеним, / Чого бракує кавіженям? (О. Стороженко).

ЗМ 1. Тема: Українські фраземи (фразеологіми) (2год.)

Питання

1. Що вивчає українська фразеологія?
2. Основні особливості й джерела утворення фразеологічних одиниць (фразем).
3. Поділ фразем на: фразеологічні зрощення (ідіоми), фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення й фразеологічні вислови. Навести відповідні приклади.

Завдання для виконання

1. Виписати виділені словосполучення, розподіливши їх на дві групи: 1) вільні синтаксичні і 2) фразеологічні звороти. З'ясувати, за якими ознаками вони розрізняються. Окремо виділити прислів'я, що формально дорівнюють реченню:

*1. Антоша за словами у кишеню не ліз. 2. Слухайте, Гран, не напускайте туману, як казала мені моя покійна мама. 3. Ця ідея фікс прийшла до нього, як **приходить у дім** непрохана гостя: неждано, негадано. 4. – А Стратон Стра тонович завжди все правильно каже,— **лив мед у вуха** Ховрашкевкчу. 5. Благоуханний мовчав, **як карась під кригою**. б. Один усе життя мріє «**вибитися в люди**», інший – **зажити слави**, нічого не зробивши для цього, третій – **обійняти** солідну **посаду**, четвертий – **красуню-жінку**. 7. — Я щиро вдячний, що ви за такий короткий час спілкування зі мною зуміли так швидко **скласти про мене думку**. 8. Найчастіше мене вчили приказками: «**покірливе телятко дві матки ссе; не все перескакуй, а інде й лізь; береженого бог береже...**» (Із те. О. Чорногуза).*

2. Замість поданих слів і словосполучень записати синонімічні їм фраземи: *швидко втекти, говорити попусту, соромитися, здивуватися, старанно працювати, ніяковіти, дуже повільно, не задумуючись (щось зробити), готовий заплакати, зазнати поразки, суворо покарати, дбайливо доглядати, рівний (стрункий), майстер своєї справи, щосили, провчити, відкласти справу, втрачати авторитет, просити пощади, піти, не вибираючи дороги, дуже вродливий, ніякий не родич.*

3. Користуючись фразеологічним словником української мови (В 2 т., К., 1993), пояснити значення поданих фразем: *на вагу золота, варитися у власному соку, вбиватися в колодочки, верства келебердянська (нирятинська, чугуївська), взяти за роги, висіти на язиці, вискочити, як Пилип з конопель, виссати з пальця, на всю губу, збити з пантелику, десята вода на киселі, крига скресла (зрушила), бити в литаври, лити воду на млин, як накупитися, каїнова печать, плести бенелюки (плетеники та ін.), нашому тинові*

двоюрідний пліт, очей у Сірка позичати, руки загребуці, тихою сапою, сім п'ятниць на тиждень, собака на сні, лити крокодилачі сльози.

4. Записати 10 фразем із опорними словами *голова, рука, сім*.

5. Доповнити і записати прислів'я. Зробити висновок про роль слова у житті людини: 1. *Слово – не горобець...* 2. *Намолів сім мішків...* 3. *За словом в кишеню...* 4. *Із пісні слів...* 5. *Не кидай слова...* 6. *Говори до гори, а...*

ЗМ 1. Тема: Словники та їх основні типи (2год.)

Питання

1. З'ясувати основну відмінність між лінгвістичними та енциклопедичними словниками. Назвати такі словники.
2. Основні типи й особливості будови лінгвістичних словників.

Завдання для виконання

Виписати зразки словникових статей із різних словників: тлумачного, орфографічного, перекладного, синонімічного, етимологічного, термінологічного словника іншомовних слів, прізвищ чи імен та деяких інших (за вибором студентів). При цьому подати дані про словник: повну назву, його автора (авторів) або упорядника (упорядників), місце, роки видання, видавництво, якщо словник багатотомний, то вказати кількість томів та роки його видання.

ЗМ 2. Тема: Склад. Наголос. Правила переносу слів (2год.)

Питання

1. Склад. Типи складів. Основні правила складоподілу в українській мові.
2. Наголос. Особливість українського наголошення.
3. Орфографічні та технічні правила переносу слів. Графічні скорочення.

Завдання для виконання

1. Усі слова поданого тексту поділити на склади, подати характеристику кожного складу. З'ясувати, які мовні одиниці вивчаються в кожному згаданому розділі мовознавства: *За генеалогічною класифікацією мов світу українська мова належить до слов'янської групи індоєвропейських мов і разом з російською та білоруською складає східнослов'янську мовну підгрупу. У них є багато спільних рис у фонетиці, словотворі, морфології, синтаксисі, спільний і лексичний склад (Із підр.).*

2. Пригадати й записати 12 мовознавчих термінів у три колонки з наголосом: а) на першому складі; б) на другому складі; в) на третьому складі.

3. Переписати слова. Поставити правильно наголоси, звірити з орфографічним або орфоепічним словником: *алфавіт, апостроф, беремо, була, вести, виразний, взяли, дефіс, доповідсти, діалог, допоможу, допоможеш, живемо, запитання, кілометр, контрактівий, копійки, користуватися, листопад, навчання, новий, обійняла, одинадцять, одягну, одягнеш, ознака, пили, пишу, помилка, прийняла, разом, ринковий, розповісти, рукопис, фаховий, цього, читання.*

4. Подані речення і словосполучення записати одним словом. У записаних словах поставити наголоси: 1. *Те, що сталося, трапилося.* 2. *Дівчина, яка дружить з ким-небудь.*

3. *Сто кілометрів.* 4. *Шматки дерева для опалення.* 5. *Смузка паперу, яка закладається в книгу.* 6. *Рисочка між словами.* 7. *Водій автомобіля.* 8. *Чітко, розбірливо, зрозуміло читати.* 9. *Учень, який чергує.* 10. *Розмова двох осіб.* 11. *Вигадане прізвище.*

5. Указати на можливий перенос слів із рядка в рядок: *займенник, мовлення, діалог, словотвір, закінчення, узгодження, орфографія, апостроф, підмет, лінгвістика, прийменник, приголосний, розділ, дужки, гудзик, підживляти, АЕС, шумний, 105 с., підземелля, обставина.*

ЗМ 4. Тема: Складнопідрядне речення. Розділові знаки у складнопідрядному реченні

Питання

1. Поняття про складнопідрядне речення.

2. Розділові знаки у складнопідрядному реченні.

Завдання для виконання

1. У реченнях підкреслити граматичні основи і поставити розділові знаки: 1. *Оцінити щастя може тільки той хто горе знав (В. Сосюра).* 2. *Немає такої професії в якій людина не змогла б піднятися на вершину майстерності (І. Цюпа).* 3. *Тільки той хто любить вічно молодий (В. Сосюра).* 4. *Але не бійся прикрого рядка. Прозрінь не бійся бо вони як ліки. Не бійся правди хоч яка гірка не бійся смутків хоч вони як ріки. Людині бійся душу ошукають бо в цьому схибиш то уже навіки (Л. Костенко).* 5. *І все куди не йду холодні трави сняться (В. Сосюра).* 6. *Жити варто тільки так щоб ставити безмірні вимоги до життя (О. Блок).* 7. *У людини як і в птаха настає в житті такий час коли в неї міцніють крила (В. Козаченко)* 8. *Вночі коли уся природа спить поринувши у темряву й знемогу лише людина вміє освітить свою домівку і свою дорогу (Л. Дмитерко).* 9. *Щасливі люди що вміють серцю дати лад (К. Гордієнко).* 10. *Я просто хочу щоб до наступної ери з кожного сьогоднішнього злочину не вирросло завтрашніх двісті (Л. Костенко).*

2. Записати складнопідрядні речення в такій послідовності: а) підрядна частина після головної; б) підрядна частина перед головною; в) підрядна частина в середині головної.

Пояснити вживання розділових знаків: 1. *Все, чим образили поета, акумулюється в слова (Л. Костенко).* 2. *Хто раз кохав, не покохає знов (М. Зеров).* 3. *Вміє розставатись той, хто вміє любити (М. Рильський).* 4. *І хай ніхто не знає, що робиться в душі (Л. Костенко).* 5. *То не любов, яка не вміє бажати іншому добра (Р. Третяков).* 6. *Коли не зможу я нічим рідній вітчизні прислужитися, намагатимусь ніколи ні в чому не шкодити (Г.Сковорода).* 7. *Без пісні, що мені співала мати, Я навіть дня прожити би не зміг (В. Вихрущ).* 8. *Дім, в якому немає книг, подібний до тіла без душі (В. Сухомлинський).* 9. *Людина сильна, поки вірить (І. Головаченко).* 10. *Що минуло, те вже не повернеться (Леся Українка).* 11. *Щоб зірвати одну квітку, треба виростити десять (В. Сухомлинський).*

3. Побудувати складнопідрядні речення за схемами: 1. [... такий + ім.], (що ...). 2. [... ім.], (де ...). 3. [... так + дієсл.], (що ...). 4. (хто ...), [той ...]. 5. [... прикм.], (хто ...).

4. З'ясувати, частини яких із наведених складнопідрядних речень з'єднані сполучними словами. Визначити типи цих речень.

1. *Не скрізь повинен брати гору практицизм, особливо той, що висотує з нас душевність (М. Стельмах).* 2. *До Дніпра я приходжу вмивати свій зір, Щоб у темряві дух мій не згас (Д. Павличко).* 3. *Справжня любов народжується тільки в серці, яке пережило турботу про долю іншої людини (В. Сухомлинський).* 4. *Не перекладай на інших те, що мушии зробити сам (В. Сухомлинський).* 5. *Є два слова, які викинула б я з усіх словників на всіх мовах, – це “смерть” і “запізно” (І. Вільде).*

5. Скласти і записати складнопідрядні речення, в яких би слово **що** виступало сполучником і сполучним словом.

6. Доповнити складнопідрядні речення. Визначити їхні типи й пояснити вживання розділових знаків: 1. *Книга вчить ...* . 2. *Як дбаєш ...* . 3. *Який пастух ...* . 4. *Не відкладай на завтра того ...* . 5. *Куди голка ...* . 6. *Хто пізно ходить ...* . 7. *З ким поведешся ...*

ЗМ 4. Тема: Багатокомпонентні складнопідрядні речення. Складна синтаксична конструкція (ССК) та складне синтаксичне ціле (ССЦ) Розділові знаки у таких структурах

Питання

1. Однорідна, неоднорідна супідрядність та послідовна підрядність у багатокомпонентних складнопідрядних реченнях.

2. Складна синтаксична конструкція. Розділові знаки у ССК.

3. Складне синтаксичне ціле (ССЦ) й розділові знаки у цій структурі.

Завдання для виконання

1. Виписати із наукових чи інших текстів три приклади багатокомпонентних складнопідрядних речень (із однорідною, неоднорідною та послідовною підрядністю) та

три приклади різних за будовою ССК. Накреслити їхні схеми.

2. Виписати із художніх текстів ССЦ та період та пояснити у ньому вживання розділових знаків.

ЗМ 4. Тема: Пряма мова, діалог, цитати. Розділові знаки у таких структурах

Питання

1. Пряма та непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.

2. Розділові знаки в цитатах і діалогах.

Завдання для виконання

1. Переписати речення, розставляючи розділові знаки і розкриваючи дужки.

1. Три біди є у людини смерть старість і погані діти (Г, г)оворить українська мудрість (І. Цюпа). 2. Земля колиска людства (П, п)исав К. Ціолковський але ж не можна вічно жити в колисці (Із журналу). 3. Уста говорять (В, в)ін навіки згинув! А серце каже (Н, н)і він не покинув! А голос твій бринить співа з журбою (Я, я) тут я завжди тут я все з тобою! (Леся Українка) 4. І засміялась провесінь (П, п)ора! (Л. Костенко). 5. Ой на морі хвиля грала (С, с)умно дівчина співала (У, у) долині роса впала, на калині поламала цвіт (П. Воронько). 6. Дива, дива! (Д, д)ивується трава (В, в)ін кам'яний а з ним іде жива! (Л. Костенко). 7. Гріш ціна твоєї чесності (В, в)ідрізала мати (Г, г)ріш ціна нечесності! (З, з)водив голову батько (В. Шевчук).

2. Змінити текст, використовуючи речення з прямою мовою; пояснити вживання розділових знаків.

Чесць

Вогонь, Вода і Чесць разом прийшли до роздоріжжя, де їм треба було розійтися. Вогонь сказав, якщо загублять його і захочуть знайти, хай ідуть у той бік, де відчують тепло. Вода промовила, коли її загублять слід, нехай шукають разом з тими, хто хоче вгамувати спрагу. Чесць стояла мовчки, слухаючи своїх друзів. Вогонь і Вода запитали, як її знайти, коли загублять. Чесць тихо відповіла, що хто її загубить, уже ніколи знайти не зможе, бо вона буває тільки з тими, хто її не втрачає.

3. Дібрати і записати з художніх творів два уривки з діалогами. З'ясувати, які значення реплік у діалогах: чи вони є відповіддю на запитання, чи містять заперечення, ствердження, згоду або незгоду з попереднім висловленням.

4. Переписати, розставляючи розділові знаки у підкреслених цитатах.

1. Коли б треба було окреслити творчість Лесі Українки одним словом (П, п)исав Максим Рильський (Т, т)о найвідповідніше слово було б – боротьба. 2. Що ж, тільки той ненависті не знає, хто цілий вік нікого не любив (П, п)роголошує поетеса. 3. На думку І. Франка, збірка „На крилах пісень” була (З, з)добутком дуже інтенсивної духовної праці над власною освітою, над опануванням мови і віршової техніки. 4. 1898 року І. Франко опублікував статтю, в якій поставив Лесю Українку в один ряд з Кобзарем, стверджуючи, що (В, в)ід часу Шевченкового (П, п)оховайте та вставляйте, кайдани порвіте, Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої, хорої дівчини. 5. Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає (Ц, ц)і слова найстишліше виражають головну суть образу Мавки, та й самої Лесі (За книгою А. Каспрука „Леся Українка”).

7. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота передбачає: а) індивідуальні консультації студентів викладачем; б) відпрацювання ними пропущених студентами практичних занять, передовсім із поважних причин; в) індивідуальні співбесіди з викладачем, на яких будуть оцінюватися результати опрацювання тем, запропонованих студентам для самостійного вивчення.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються такі методи, як: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), репродуктивний, проблемного викладу, евристичний, дослідницький, прийоми якого студенти застосовують, виконуючи певні завдання пошукового характеру, дискусійний, моделювання. Залежно від способу передавання змісту навчальної дисципліни використовуються методи: вербальні (розповідь, бесіда); практичні (виконання різних практичних завдань, зокрема тих, які передбачають аналіз текстового матеріалу); наочні (послугування лінгвістичними таблицями, схемами розбору лексичних і граматичних одиниць української мови).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Ефективності навчальної діяльності студентів значною мірою сприяє об'єктивність оцінювання усіх основних видів їхньої аудиторної та позааудиторної роботи. З цією метою використовуються такі поширені форми, як: поточне й підсумкове тестування, оцінка за ІНДЗ. Під час поточного контролю, замість виставлення балів за всі теми кожного зі змістових модулів, запроваджується загальне оцінювання роботи студента на практичних заняттях. За п'ятибальною шкалою виводиться середній бал успішності, який відповідає певній кількості рейтингових балів із урахуванням того, якою мірою студент виконав обсяг годин, передбачений у навчальному плані для вказаних занять. Тобто до уваги беруться два взаємозалежні критерії – успішність студента та відвідування ним практичних. Так, студент, який із різних причин пропустив певну кількість практичних, повинен їх вчасно відпрацювати, отримавши належну оцінку. Якщо ж пропуски залишаться невідпрацьованими, то це призведе до зниження кількісного показника, який відображає відповідний відсоток виконання студентами навчального плану, що закономірно вплине і на загальний бал успішності (див. подану далі таблицю). Цей бал може бути й нульовим при відповідному перетині показників двох згаданих критеріїв. Студенти повинні звернути увагу на те, що повторне тестування впродовж навчального семестру не проводиться. Це стосується як поточного, так і підсумкового тестів. Якщо після зведення всіх показників для отримання вищої оцінки студенту бракує 1-2 бали, то лише за цієї умови в день оголошення вказаних показників допускається проведення усної співбесіди з певних розділів курсу, тематики ІНДЗ, питань і тем, що виносилися на самостійне опрацювання. Успішні результати такого опитування дають змогу студенту отримати дещо вищу оцінку, для якої йому забракло незначної кількості балів. Тоді ж проводиться додаткове поточне чи підсумкове тестування лише для тих студентів, які з різних причин не відвідували занять і не змогли вчасно виконати відповідні тести.

Отже, поточний контроль охоплює такі форми, як: поточне тестування основних ЗМ, оцінювання успішності студентів на практичних заняттях та їх самостійної роботи. Загалом система оцінювання, в якій береться до уваги й складність та наповненість матеріалом тестованих ЗМ, включає ще бали, отримані студентами за виконання ІНДЗ і письмового підсумкового тесту.

Оцінювання на практичних заняттях

Середній бал за традиційною системою оцінювання	Бали з урахуванням виконання запланованого обсягу практичних занять у відсотках				
	100%	99%-76%	75%-69%	50%-36%	Від 25% і менше
5 – 4,5	20	18	16	14	10
4,4 – 4,2	18	16	14	12	8
4,1 – 3,9	15	14	12	10	6
3,8 – 3,6	13	12	10	8	4

3,5 – 3,3	11	10	8	6	3
3,2 – 3	9	8	6	4	2
2,9 – 2,7	7	6	4	2	1
2,6 – 2,4	5	4	2	1	0
2,3 – 2,1	3	2	1	0	0
2	1	1	1	0	0

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ НА ЗАЛІКУ

Поточний контроль				Робота на практичних	Самостійна робота	Підсумковий тест	Сума
Поточне тестування							
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	20	20	20	
10	10	10	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
89 – 85	B	дуже добре	
84 – 75	C	добре	
74 – 65	D	посередньо	
64 – 60	E	задовільно	
59 – 35	F,X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
34 – 1	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гуць М. В., Олійник І. Г., Ющук І.П. Українська мова у професійному спілкуванні. – К., 2004.
2. Козачук Г. О., Шкурятяна Н. Г. Практичний курс української мови. – К., 1994.
3. Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. Українська мова: Практикум – К., 2001.
4. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова: Зб. Вправ: Навч. посібник. – К., 1995.
5. Український правопис. — 4-е вид., випр. й доп. – К., 1993.
6. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К., 2000.

Додаткова

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. – Львів: Світ, 2003.
2. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. – Харків, 2002.
3. Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови. – Львів: Світ, 1998.
4. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. – К.: Вища школа, 1993.
5. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. – К.: Літера, 2003.

6. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2006.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001.
2. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові. – К., 1984.
3. Ганич Д. І., Олійник С. І. Словник лінгвістичних термінів. – К., 1985.
4. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. – К., 1995.
5. Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. – К., 1995.
6. Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів. – Львів, 1996.
7. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. – Львів, 1996.
8. Гринчишин Д.Г, Сербенська О.А. Словник паронімів української мови. – К.: Радянська школа, 1986.
9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. – К., 1995.
10. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром’як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 1997. – 752 с.
11. Лобода В. В., Скуратівський Л. В. Українська мова в таблицях: Довідник. – К., 1993.
12. Орфографічний словник української мови / Укл. С. І. Головащук та ін. — К., 1999.
13. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. – К., 1984.
14. Полюга Л. М. Словник антонімів. – К., 1999.
15. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – К., 1985.
14. Словник синонімів української мови: У 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін. – К., 1999-2000.
15. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 1989.
16. Словник української мови: В 11 т. – К., 1970-1980.
17. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. – К., 1973.
18. Фразеологічний словник української мови: У 2 т. – К., 1993.
19. Шевченко Л. Ю., Різун В. В., Лисенко Ю. В. Сучасна українська мова: Довідник / За ред. О. Д. Пономаріва. – К., 1993.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Інтерактивний методичний комплекс навчальної дисципліни, який охоплює такі матеріали, розміщені на паперовому та електронному носіях інформації, як :

1. Тематика практичних ізанять із пропоанними для них завданнями та літературою.
2. Завдання для самостійної роботи студентів.
3. Методи поточного та підсумкового оцінювання знань сткдентів та зразки відповідних тестів закритої чи відкритої форми.
4. Списки основної й додаткової літератури.